

Onze demografische toekomst!

In ETION's Flight to the Future schetste Charles Goodhart een panoramisch beeld van enkele demografische trends die op het punt staan scherp te keren.

TEKST: HANS DIELS | ILLUSTRATIE: SHUTTERSTOCK

Een inflatiecijfer van 12% schudde beleidsmakers wakker. Het was de doodsteek voor het geloof dat het tijdperk van inflatie nooit zou terugkeren. De oorlog in Oekraïne en de gevolgen hiervan op de energie- en voedselprijzen stuwden vandaag de prijzen naar omhoog. Ook de tekorten in de globale toeleveringsketens na covid deden hun duit in het zakje. Dat zijn allemaal fenomenen die op de korte termijn (laat ons hopen) een rol spelen. Maar ook op lange termijn kunnen we een periode van hogere inflatie verwachten, zo concludeerde Charles Goodhart, een voormalig lid van het monetair comité van de Bank of England, tijdens een editie van ETION's Flight to the Future. In zijn boek *The Great Demographic Reversal* beschrijft hij hoe demografische veranderingen de inflatie de voorbije decennia in toom hielden. Die demografische trend is nu aan het keren en zal leiden tot meer inflatie.

Globalisering

In de drie decennia na de val van de Berlijnse muur was er een de-

demografische *sweet spot*. De integratie van China in de wereldeconomie, begonnen met de hervormingen van Deng Xiaoping in de jaren 80, was de belangrijkste gebeurtenis. Door die integratie verdubbelde de beschikbare voorraad arbeid.

In China traden
240 miljoen

mensen toe tot de beroepsactieve bevolking. De verhuis van arbeiders van het platteland naar de steden speelde een belangrijke rol. Die toename is vier keer zoveel als de zestig miljoen mensen die bij de beroepsactieve bevolking in de VS en Europa kwamen. Daarenboven bracht de re-integratie van Oost-Europa in de wereldeconomie miljoenen extra werknemers op de markt. Gecombineerd met het heersende liberale economische beleid van de jaren tachtig en negentig

zorgde dit voor een enorme positieve *supply shock* voor het aanbod op de arbeidsmarkt. Hierdoor verzwakte de onderhandelingspositie van de beroepsbevolking. Iets dat we vooral zagen bij de laaggeschoolde arbeiders in de rijke landen. Die goedkope arbeid zorgde voor een deflatoire trend omdat de prijzen van goederen daalden. De inflatie bleef rond de 2% hangen, zelfs bij een zeer expansionistisch monetair beleid. Investeerders met kapitaal en arbeiders in China en Oost-Europa waren de winnaars in deze periode. De inkomensongelijkheid binnen Westerse economieën nam

toe, terwijl ze tussen landen verminderde. Dit leidde op zijn beurt dan weer tot toenemend populisme en het in vraag stellen van de globale liberalisering.

Demografische ommekeer

Ondertussen is die demografische trend aan het keren. Vanaf de jaren 50 merken we een afname in de geboortecijfers, vooral in Europa, maar ook in Japan, China en het grootste deel van Noord-Azië. Daarnaast steeg de levensverwachting in deze

landen, waardoor het aantal gepensioneerden er sterk zal toenemen, met een verhoging van de nood aan zorg tot gevolg.

nationalisme en protectionisme minder gunstig voor verdere liberalisering van handelsstromen. Ten derde

“Door de dalende groeiratio van de beroepsbevolking zal de wereldwijde economische groei afnemen. En zullen we meer inflatie kennen.

Tegelijkertijd zien we een vertraging van de globalisering door drie factoren. Ten eerste wordt de arbeidsreserve in China kleiner door de krimpende bevolking en doordat de interne migratie haar einde bereikt. Ten tweede is het politieke klimaat door het opkomende

zal de nood aan zorg die veel arbeid zal vragen, niet gemakkelijk te globaliseren zijn omdat deze diensten niet op afstand kunnen worden geleverd. Je kan een bejaarde moeilijk uit zijn bed helpen vanop afstand.

Meer inflatie, meer gelijkheid?

Door de dalende groeiratio van de beroepsbevolking zal de wereldwijde economische groei ook afnemen. En zullen we ook meer inflatie kennen. Volgens Goodhart is de reden hiervoor eenvoudig. Als de afhankelijkheidsgraad (de verhouding tussen het economisch afhankelijke deel en het economisch productieve deel van de bevolking) verbetert, werkt dat deflatoir. Werknemers produceren immers meer dan ze consumeren, terwijl afhankelijke personen (kinderen, studenten, gepensioneerden, werklozen,...) consumeren maar niet produceren. Als deze verhouding verslechtert, dan zal het aandeel

“Demografen voorspellen dat er in 2050 twee miljard extra mensen zullen rondlopen op onze aardbol, vooral in Sub-Sahara-Afrika en Zuid-Azië.

afhankelijke personen die consumeren maar niet produceren, belangrijker dan de deflatoire werkende personen. Dus inflatie! Minder beschikbare arbeid betekent ook dat de onderhandelingspositie van werknemers zal versterken en dat de reële lonen (gecorrigeerd voor inflatie) stijgen. Dit zal de ongelijkheid doen afnemen, maar tegelijkertijd ook inflatoir werken, omdat hogere lonen op hun beurt hogere prijzen betekenen. Maar wat met Japan, waar een verouderde bevolking niet leidde tot hogere inflatie? Goodhart argumenteert dat de globale demografische evolutie belangrijk is, niet de lokale. Toen de Japanse beroepsbevolking kromp, trokken Japanse bedrijven naar het buitenland.

Afrika?

Hoewel de bevolking in het Westen en een groot deel van Azië amper nog groeit en op verschillende plaatsen begint te krimpen, voorspellen demografen dat er in 2050 twee miljard extra mensen zullen

rondlopen op onze aardbol. Die toename zien we vooral in Sub-Sahara-Afrika en Zuid-Azië. Maar de vraag is in welke mate deze bevolking geïntegreerd kan worden in de wereldeconomie? Massale immigratie naar rijke landen lijkt onwaarschijnlijk gezien het politieke klimaat. Massale investeringen kunnen in theorie van Afrika en Zuid-Azië de nieuwe werkplaats van de wereld maken. Maar vaak is de nodige infrastructuur en regelgeving niet aanwezig. Ook politieke stabiliteit is er vaak een probleem.

Robots dan maar?

Tot slot kan technologische vooruitgang zorgen voor een toename van de productiviteit en de druk op de prijzen verminderen. Maar hoe technologische ontwikkeling zich zal uitspelen, is nog niet duidelijk. Er zijn heel verschillende voorspellingen over de impact die technologische innovatie zal hebben op onze productiviteit in de toekomst. Daarbij komt nog dat er heel wat nieuwe jobs bijkomen in zorggerelateerde functies.

Functies die minder dan productiejobs te vervangen zijn door robots.

Onze demografische toekomst?

Volgens Goodhart keren we dus terug naar een langere periode met hoge inflatie die, doordat ze gedreven is door sterke demografische factoren, ook voor de centrale banken moeilijk te temmen wordt. Misschien kan een afname van de ongelijkheid binnen landen, tussen arbeid en kapitaal, op termijn zorgen voor een vermindering van het nationalisme en protecti-

onisme? Op die manier wordt het klimaat rond migratie en globalisering misschien opnieuw positiever.

Maar er blijven heel wat onzekerheden. Hoe zal de technologische innovatie onze productiviteit beïnvloeden? Wat wordt het effect van de klimaattransitie (*greenflation*), grondstoffenschaarste, toenemend nationalisme en globale ont koppeling? Misschien kan Afrika toch het nieuwe China worden? En wat met de geloofwaardigheid van het monetaire beleid en de impact op de inflatie? Onze toekomst ligt duidelijk nog niet vast. De demografische evoluties grotendeels wel. Maar hoe die gecombineerd worden met andere factoren is allesbehalve duidelijk. ■

ETION's Flight to the Future

Neem een diepe duik in het fenomenale potentieel van de toekomst. Met als enige grens: onze eigen verbeelding. In deze reeks ga je online in gesprek met markante mensen van over de hele wereld.

Voor meer info: kijk op [www. etion.be](http://www.etion.be) of scan de QR-code.

